

РОЗРОБКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ІМПЕРАТИВІВ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Пішеніна Т. І., Власова К. В.

1. Вступ

Серед великої кількості нових теорій управління, які активно розвиваються у сучасний період, інформаційні технології та їх впровадження не завжди першочергові.

В теоріях розглядають бачення накопичення знань, але відбувається ігнорування створення нових інформаційних підходів, які базуються на досвіді і можливості трансакційних комунікацій в єдиному інформаційному просторі. Тому не достатньо уваги приділяється розповсюдженню цього досвіду в межах організації, на інноваційних продуктах, в сучасних послугах і в діючих системах управління підприємством.

Велика інформаційна мережа дозволяє створювати спеціальні технології, які забезпечують захист бізнесу. Формування нового інтелектуального потенціалу в основі сучасних інформаційних систем дозволяє забезпечити свою життєздатність та конкурентоспроможність.

Тому актуальним є розробка інформаційних імперативів соціально-економічного розвитку, що є стратегічним інструментом та формує підвалини сталого розвитку держави.

2. Об'єкт дослідження та його технологічний аудит

Об'єктом дослідження є особливості розвитку і впровадження сучасного інформаційного забезпечення системи управління соціально-економічним розвитком.

Розвиток сучасних інформаційних систем дозволяє розкрити потенційні можливості соціально-економічного комплексу держави у забезпеченні сталого розвитку. Інформаційні системи стимулюють впровадження інноваційних процесів раціонального використання ресурсного потенціалу, що гарантує формування інформаційних імперативів і прийняття прогресивних управлінських рішень для зміцнення конкурентних переваг України на світових ринках.

Одним з найбільш проблемних місць є визначення оцінки ефективності інформаційної системи у державному управлінні соціально-економічним розвитком країни. Процес оцінювання інформаційної системи пов'язаний зі складністю та тривалістю впровадження сучасних систем інформаційного забезпечення управління.

3. Мета та задачі дослідження

Метою досліджень є виявлення модернізаційних процесів діяльності підприємств у площині впровадження сучасних інформаційних інноваційних технологій.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

1. Визначити рівень і основні етапи інформатизації.

2. Виявити значення організаційної складової для ефективності реалізації модернізаційних змін в системі сучасних інформаційних процесів.

3. Показати особливості основних завдань реалізації модернізаційних процесів і запропонувати методи для усунення проблем такого напрямку.

4. Дослідження існуючих рішень проблеми

Інформаційно-інноваційна парадигма формує значні конкурентні переваги системи управління сучасного підприємства. Такі конкурентні переваги формуються на основі знань, умінь та навичок персоналу. Інтелект, який підсилюється впровадженням сучасних інформаційних технологій і є домінантою соціально-економічного розвитку [1, 2]. Це означає, що ефективність управління в системі секторальних конвергенцій з інформаційними технологіями при формуванні інформаційних баз даних і створення єдиної інформаційної мережі суттєво впливає на продуктивність праці та на значне зростання прибутку. А також укріплює конкурентні переваги організації. Інформаційні технології – це активи, які потрібно створювати з урахуванням екзогенних та ендогенних факторів і впроваджувати в сучасну систему менеджменту [3, 4].

Технологічність систем освіти на основі інформаційних технологій забезпечується державними імперативами щодо генерації високої інноваційної активності і стану системи освітніх технологій при впровадженні сучасних інформаційних систем [5].

Якісні параметри наукового доробку формують сучасне уявлення про світовий науковий досвід по впровадженню інформаційних технологій [6, 7].

Велика кількість наукових публікацій показує вагомість питань порівняльних оцінок впровадження інформаційних технологій [8, 9]. Сучасні інформаційні системи є основою для сталого розвитку світового наукового поступу [10].

Серед основних напрямів вирішення проблеми формування інформаційних імперативів соціально-економічного розвитку та визначення головних ресурсів можуть бути виділені соціально-економічні та регулятивні аспекти [11, 12].

Але в них не розглянуто питання стратегічного значення сучасних інформаційних систем як основи для сталого розвитку держави [13].

Робота [14] присвячена сутнісним концепціям інноваційного менеджменту, але знання економіка не вирішує питань інформаційного забезпечення як ключової складової перспективи побудови інформаційної мережі [15]. Альтернативний варіант вирішення проблеми інформаційного кластеру, викладений у дослідженнях [16, 17], присвячено трансформаційним процесам у суспільстві. Однак, описані параметри не мають фактичних підтверджень щодо імплементації інформаційних систем у соціально-економічний комплекс держави. Представлені у роботі [18] імперативи розвитку підприємств, не підкреслюють значення стратегії економічного розвитку як ключової складової соціально-економічного комплексу України.

Автори роботи [19] розглядають інтеграційні процеси як імперативи розвитку сучасної економіки, хоча основою соціально-економічного комплексу є інформаційні складові, які дозволяють формувати ефективні державні рішення щодо вирішення соціально-економічних проблем.

На думку авторів робіт [20, 21], інноваційний шлях розвитку України розглядається через вирішення проблеми економіки, але ці дослідження не підтверджують можливість реалізації розроблених рішень в контексті соціально-економічної складової.

Нова парадигма побудови систем менеджменту [22], а також методологія управління соціальним капіталом в умовах становлення інформаційної економіки дуже змістовно розглядають ці питання, але не забезпечують фундаментальної основи формування інформаційних імперативів [23].

Таким чином, результати аналізу дозволяють зробити висновок про те, що необхідно продовжувати наукові дослідження щодо розробки і формування інформаційних імперативів в системі соціально-економічного розвитку держави.

5. Методи дослідження

При дослідженні застосовувалися загальнонаукові та спеціальні методи дослідження:

– аналізу і синтезу – для:

1) попереднього аналізу сучасних інформаційних технологій та їх імплементації у систему державного управління соціально-економічним комплексом як складною економічною системою;

2) визначення рівня ризиків і оцінки їх впливу на результат управління;

3) дослідження особливостей інформаційного забезпечення для аналізу впливу факторів невизначеності на процеси державного управління;

– аналогій і порівняльного аналізу – для визначення співвідношень оціночних характеристик існуючих корпоративних інформаційних систем управління;

– метод декомпозиції:

1) дозволив розділити проблему відповідно до нових завдань модернізації соціально-економічного комплексу і застосувати модельні дослідження з проектування інформаційної бази даних по основним складовим;

2) для деталізації моделювання процесів управління в паралельну роботу з дослідженням ринку і маркетингом.

Такі методи мають істотні переваги в тому, що значно зменшується рівень ризику, а також рівень витрат на модернізаційні інформаційні процеси.

6. Результати досліджень

Головною відмінністю інформаційних імперативів є особлива увага до інтелектуальних здібностей персоналу і створенню умов для прояву цих складових при використанні продуктивних сил. У соціально-економічному плані створюється велика кількість заходів щодо підвищення кваліфікації співробітників, створення умов для безперервного навчання членів колективу і сприяння розвитку відповідних навчальних технологій.

Йдеться мова про створення трикутника: інформаційні технології, нормативно-правове регулювання та інтелектуальний потенціал організації [12].

Велика кількість наукових розробок присвячено технологіям, які звертаються до неформальних знань, умінь, перетворення існуючих знань в інформаційні складові, які дозволяють сформувати організацію нового типу на основі методів, принципів і сучасних інформаційних форм [14].

Постає питання щодо можливості виміру економічно-соціальної ефективності інформаційних технологій.

Необхідно враховувати два основних напрями, які в цілому мають різні підходи:

- перший підхід дозволяє оцінити економічні результати при створенні соціальних заходів щодо підвищення інформаційного забезпечення складових в системі управління персоналом і базується на власних особистісних характеристиках;
- другий підхід включає інноваційні проекти, які здійснює персонал, а також оцінку ефективності соціально-економічних проектів на діючому підприємстві для визначення економічних показників соціальної діяльності з урахуванням бета- і гамма-конвергенцій. Тобто визначаються мікроекономічні показники в системі економічного виміру соціальної ефективності відповідних проектів.

Можливості для таких оцінок обумовлюються вартісними показниками і результатами виробництва інноваційної продукції або послуги. Визначальним в цій системі є урахування основних ресурсів та факторів виробництва. Але охоплення різних сфер діяльності підприємства не виключає впровадження інноваційних технологій, а, навпаки є складовою вартісних оцінок у ринковій ціні відповідних ресурсів. Система секторальних конвергенцій дозволяє сформувати оцінку соціально-економічної ефективності інформаційних технологій у короткостроковому та довгостроковому вимірі [24].

Інноваційні технології зіставляються з макроекономічними показниками і відчувається розрив між засадами для визначення існуючих показників оцінки економічної ефективності, затверджених державою, і користю відповідних технологій на основі макроекономічних показників.

Така постановка питання, при якій соціально-економічна ефективність стає за рамками обмежень є стимулом перегляду адекватності оцінок результатів впровадження інформаційних технологій у практичній площині.

Головні показники, які стосуються результатів впровадження інноваційних технологій на основі інформаційної розгалуженої мережі, виступають як обмеження і не достатньо представлені в показниках визначення ефективності соціально-економічних проектів.

В цьому плані виникає важливе питання щодо реалізації нових підходів до оцінки ефективності соціально-економічних проектів на основі впровадження інформаційних технологій з урахуванням економічних, фінансових, виробничих, маркетингових та транзакційних показників у системі оцінки [17]. Тому необхідно враховувати сучасні зміни, які відбуваються для забезпечення сталого розвитку держави. Коли здійснюються постійні переходи до ефективного розвитку організації на основі розгалуженої інформаційної системи, необхідно перетворювати всі системи управління та складові стабільної життєдіяльності організації у площину інформаційних циклів відтворення продуктивних сил та відповідних ресурсів. Такий новий етап інформатизації системи прийняття управлінських рішень постає фундаментальним принципом в інформаційних імперативах соціально-економічного розвитку кожного підприємства, організації, корпорації тощо [18].

Цей принцип повинен створюватись на новій інформаційній платформі, при урахуванні сучасних соціальних інтеграційних процесів в площині розвитку сек-

торальних конвергенцій економічної та інформаційної складової. Необхідно відмітити інтегральну складову інформатизації сучасних знань про основні процеси технологічного плану, тобто сучасне планування, логістику, організацію, сучасний контроль, які забезпечують високу якість управлінських рішень. Така складова повинна враховуватись при діяльності всіх видів виробництв і виникненні потреби у інформаційно-аналітичному напрямі втручання в систему управління як вищого керівництва організації, так і держави. Виникає об'єктивна необхідність у формуванні державних імперативів як на рівні зростаючої регулюючої ролі держави, так і на рівні вищого керівництва організації чи підприємства.

Сучасна система цінностей прогресивного розвитку організації включає докорінні якісні зміни у площині інформаційного забезпечення, розвитку трансакційних комунікацій, які перетворюються в інтелектуальну інформаційну власність кожної організації і забезпечують прогнозно-стратегічне управління з орієнтацією на соціально-економічний розвиток. Ціннісні складові сучасного підприємства обов'язково базуються на економічних, соціальних і духовних платформах, що дозволяє сформуванню цілеорієнтованого управління [19].

Розвиток сучасного підприємства на основі інформаційної платформи:

- забезпечує стаке економічне зростання, підвищення продуктивності праці за рахунок постійного навчання персоналу і відповідних витрат підприємства на розвиток інтелектуальної складової;
- суттєво знижується собівартість основного виробництва з використанням науковомістких технологій;
- забезпечується система менеджменту якості.

Соціальна платформа розвитку базується на вирішенні соціально-економічних проблем на мікро- і макрорівні і забезпечує сталий високий рівень системи управління в організації та підвищенні добробуту населення. Духовна складова включає підтримку збалансованого і цілісного розвитку організації, при забезпеченні високого рівня корпоративної культури, суттєвого збільшення рівня освіти, а також високого творчого потенціалу кожної особистості [20].

Загальний прогрес в системі впровадження інформаційної платформи для забезпечення високих показників дослідницької активності в Україні, значно перевищує аналогічні показники в інших країнах світу.

Національна методологія гармонізації інформаційних систем потребує переходу на інші показники реалізації інформаційних технологій, і як наслідок, нової оцінки якості наукових комунікацій. Статистика цитувань і загальна кількість посилань на наукові роботи авторів з різних країн підкреслює значущість наукового добору українських науковців з питань інформатизації сучасного управління.

Створення інформаційного механізму для генерації високої інноваційної активності персоналу, постійне посилення системи освіти і перепідготовки в рамках організації, тобто при суттєвому фінансуванні всіх освітніх заходів, які здійснює сучасна організація, забезпечує створення високого рівня ділового клімату.

При впровадженні сучасних інформаційних технологій суттєво підвищується конкурентоспроможність інноваційної продукції, відбувається значне заохочення розвитку персоналу, відбувається капіталізація інтелектуального потенціалу в рамках використання сучасних технологій. А також збільшується інвестування у ство-

рення новітніх технологій світового виміру з метою інтеграції сучасних інформаційних технологій і здатності забезпечення їх стабільного розвитку [21].

На основі інформаційно-інноваційної парадигми відбувається формування партнерських комунікацій державно-приватного партнерства. Підсилення національної інформаційної політики направлено на створення економічної потужності держави. Новітні інформаційні технології сприяють значному економічному зростанню на основі розвитку секторальних конвергенцій сучасних інформаційних технологій [22].

Коли відбувається незадовільний стан прийняття управлінських рішень без впровадження сучасних інформаційних технологій, суттєво зменшується ефективність наукових досліджень, і вони негативно впливають на отримання позитивного результату у прийнятті управлінських рішень.

Це відбувається як на мікрорівні (управління організацією, підприємством, корпорацією), так і на макрорівні (місцеве, регіональне, державне управління).

Ці протиріччя знаходяться у площині розробки і впровадження інформаційних технологій організації самого підприємства, в основі якої відбувається обґрунтування сучасної концепції розвитку, а також з адекватною оцінкою прийняття управлінських рішень у владних структурах.

При формуванні інтелектуальної складової на основі сучасних інформаційних технологій значно збільшуються кількість творчих людей, формуються соціальні відносини всередині організації і відбувається докорінне якісне зрушення у об'єднанні інформаційних, технологічних та гуманітарних знань [25]. В системі освіти, а конкретно, на кафедрах, де формуються і розвиваються професійні знання, повинні розроблятися стратегічні моделі навчальних планів і освітніх програм з урахуванням показників стійкого розвитку підприємств, галузей, держави на основі сучасних інформаційних технологій.

Уточнення концепції стійкого розвитку і врахування особливостей цих моделей для різних сфер діяльності (виробництво, енергетика, транспорт, будівництво та інше) формується на цілій серії навчальних посібників, підручників, монографій, які спрямовані на формування сучасного світогляду особистості. Єдина інформаційна мережа навчальних закладів різних держав дозволяє розробити систему діагностики ефективності інформаційної мережі і провести моніторинг соціально-економічної ситуації у світі, країні, регіоні, у місцевому співтоваристві.

Сучасні інформаційні процеси породжують нові виклики щодо ефективності соціально-економічного розвитку держави і виокремлюють напругу у оцінці та вимірюванні інтегрального показнику – рівня інформатизації на душу населення. Зусилля різних інститутів суспільства, а також формування вимог різних суспільних рухів, показують, наскільки залежить вибір шляхів розвитку інформатизації та рівень просування цих проблем від політичної ситуації [26].

Особливого значення набуває інформаційна культура як парадигма в умовах кризового управління і, у деяких випадках, деградація освітніх процесів без впровадження сучасних інформаційних технологій. Це пов'язано з тим, що сучасні виклики розвитку суспільства, які виникають при перебудові принципово нової парадигми у площині економіки знань, створюють нову систему мотивації до праці. Такі зміни, які виникають зараз, у створенні традиційних індустрі-

альних перебудов, пов'язані з вирішальною роллю мінерально-сировинних ресурсів, спорудження великих будов. Але у формуванні собівартості продукції, у сучасний період, вирішальну роль займають інформаційні технології і високий інтелектуальний рівень персоналу.

Суспільний прогрес передбачає використання у виробництві інформаційно-інтелектуальних носіїв. В цьому напрямку виникає особливий тип особистості – сучасний керівник. Його основним капіталом постають сучасні управлінські та організаційні знання. Пріоритетом стає творче мислення стратегічного типу. В результаті докорінно змінюються трансакційні комунікації між об'єктом і суб'єктом ринкових відносин. У сучасний період економіки культурна складова є домінантною у розвитку цивілізації.

Це положення є створенням доктрини для сучасних державних імперативів соціально-економічного розвитку країни [27]. У прогресивній системі сучасного управління виникає усвідомлення, що втрата зв'язків з розвитком суспільства на основі значного спаду культурної та духовної складової породжує протиріччя між особистістю. Такі протиріччя є причиною розбалансованості світогляду і призводять до зростаючих соціальних катастроф. Це проблема, яка змінює ціннісні орієнтири і духовні принципи, пов'язані з деградацією особистості, суттєвим розпачем і адаптацією людини.

Планування заходів соціального відтворення і особистості трудового потенціалу є домінуючими викликами у багатьох державах світу. Наукові дослідження свідчать про початок формування нової культури на основі нових типів соціальних відносин, які створюються при формуванні і рівному доступі до сучасних інформаційних систем. Забезпечення такого доступу, по глибокому переконанню більшості вчених, створює значно вищий рівень розвитку самої людини, а також корпоративної культури в рамках організації [28].

Формування нової культури, на основі підвищення вимог до саморозвитку особистості, у новій економічній парадигмі партнерства забезпечує підвищення вимог до кваліфікації, професійної компетенції, на платформі сучасної соціальної відповідальності із загально людськими моральними цінностями. Але глобалізація політичних, економічних, соціальних та культурних процесів у сучасному світі породжує велику кількість проблем виживання людини. У розрізі змін соціальних установок особистості і суспільства відбувається значне переорієнтування людини з ідеологічного зростання до споживчих цінностей і духовної деградації. Значний внесок у формування інформаційного механізму складає напрям, який підтверджує значне зростання висококваліфікованої праці із застосуванням інформаційних технологій і відповідне збільшення витрат на формування людського капіталу. Така стратегія вимагає освоєння інноваційних інформаційних технологій та значно поліпшує вирішення соціальних питань.

Формування великої інформаційної мережі по системам освітніх заходів, які сприяють удосконаленню розвитку особистості в напрямку формування лідерських навичок, збільшення компетентнісних складових, дозволяє підвищити рівень корпоративної культури. Успіх такої роботи забезпечує ефективний механізм розвитку і відтворення трудових ресурсів, а також удосконалення інте-

лектуальної складової особистості, як головного чинника інформаційно-технологічного розвитку.

7. SWOT-аналіз результатів дослідження

Strengths. Сильні сторони досліджень дозволяють визначити можливі відхилення від створення ефективної інформаційної мережі від створення соціально-економічних проектів і дозволяють отримати позитивний результат від інтеграції існуючих інформаційних систем інших сфер. При проведенні порівнянь реалізується програмно цільовий метод управління, що дозволяє прогнозувати можливі відхилення від запланованих показників і відповідно коригувати основний процес створення інформаційної мережі.

Запропоновані методи призводять до зменшення витрат на створення інформаційної мережі і дозволяють сформувати платформу перспективного впровадження нових проектів по соціально-економічному розвитку.

Weaknesses. Проведений аналіз щодо реалізації соціально-економічних проектів для різних груп населення і отриманий результат по оцінці якості проведених заходів дозволяють показати високу ефективність і багатоаспектність таких проектів. Але у зв'язку з постійно змінними ендегенними та екзогенними факторами дуже складно передбачати можливі відхилення і планувати заходи, які забезпечать сталий результат.

Opportunities. Необхідно визначити складності системи управління соціально-економічних проектів у зв'язку з нестабільним фінансуванням і змінними цілями проектів у відповідності до нестабільних політичних умов.

Можна сформувати математичні залежності щодо визначення можливих змін, але гнучко реалізувати такі моделі до широкого спектру завдань соціально-економічних проектів складно при формуванні єдиної інформаційної мережі.

Threats. Реалізація соціально-економічних проектів – це різні складні технології, які зменшують складні соціальні умови селищного, міського, регіонального рівня життєдіяльності людей, тому не завжди присутня довіра населення до майбутніх позитивних зрушень від реалізації соціально-економічних проектів.

8. Висновки

1. Визначено, що інформаційні технології – це активи, які потрібно створювати з урахуванням екзогенних та ендегенних факторів і впроваджувати в сучасну систему менеджменту соціально-економічного розвитку держави. Рівень ефективності інформаційних технологій забезпечує значні конкурентні переваги на основі системи секторальних конвергенцій. Основні етапи інформатизації системи включають:

– перший етап – прийняття управлінських рішень і постає фундаментальним принципом в інформаційних імперативах соціально-економічного розвитку на мікро- і макрорівнях.

– на другому етапі – формуються ціннісні складові, що базуються на економічних, соціальних і духовних платформах і це дозволяє сформувати цілеорієнтоване управління соціально-економічного розвитку.

2. Виявлено, що в умовах розгалуженої інформаційної мережі особливого значення набуває організаційна складова. У роботі доведено, що для ефективності реалізації модернізаційних змін в системі сучасних інформаційних процесів організаційна складова забезпечує значні конкурентні переваги системи управління сучасного підприємства.

3. Показано, що основним завданням реалізації модернізаційних процесів постає система секторальних конвергенцій. Це дозволяє сформулювати оцінку соціально-економічної ефективності інформаційних технологій у короткостроковому та довгостроковому вимірі. Фундаментом модернізаційних змін постає формування інформаційних імперативів.

Література

1. Shchokin H. V. *Zakony sotsialnoho rozvytku i upravlinnia*. Kyiv: MAUP, 2006. 192 p.

2. Chau J. Informational Uniqueness, Corporate Disclosure, and Information Environment // *SSRN Electronic Journal*. 2016. doi: <http://doi.org/10.2139/ssrn.2753147>

3. Vilyugka R. B. Factors affecting organizational structure in the system of investment management companies // *Investments: Practice and Experience*. 2013. Vol. 20. P. 47–52.

4. Möller J., Von Rimscha M. B. (De)Centralization of the Global Informational Ecosystem // *Media and Communication*. 2017. Vol. 5, Issue 3. P. 37. doi: <http://doi.org/10.17645/mac.v5i3.1067>

5. Koriakina A. A. Multicultural Informational and the Educational Environment of the University // *Educational Process: International Journal*. 2016. Vol. 5, Issue 4. P. 293–297. doi: <http://doi.org/10.22521/edupij.2016.54.3>

6. Wu K., Brenner J. Philosophy of Information: Revolution in Philosophy. Towards an Informational Metaphilosophy of Science // *Philosophies*. 2017. Vol. 2, Issue 4. P. 22. doi: <http://doi.org/10.3390/philosophies2040022>

7. Kovalchuk K. F., Bandorina L. M., Savchuk L. M. *Otsinka efektyvnosti informatsiino-intelektualnykh tekhnolohii*. Dnipropetrovsk: IMA-pres, 2007. 132 p.

8. Introduction article: informational governance and environmental sustainability / Soma K. et. al. // *Current Opinion in Environmental Sustainability*. 2016. Vol. 18. P. 131–139. doi: <http://doi.org/10.1016/j.cosust.2015.09.005>

9. Shevchenko V. Yu. *Hlobalna informatsiina ekonomika ta konkurentozdatnist natsionalnoho vyrobnytstva* // *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*. 2005. Vol. 6. P. 58–63.

10. Ostafiychuk P. G., Borkovich I. P. The analysis of modern methodological approaches of statistic evaluation of interconnections in economics // *Scientific and Information Bulletin. Economics*. 2015. Vol. 11. P. 309–314.

11. Bergemann D., Morris S. Belief-Free Rationalizability and Informational Robustness // *SSRN Electronic Journal*. 2016. doi: <http://doi.org/10.2139/ssrn.2887380>

12. Didyk A. M. *Polivektornyi rozvytok pidpriemstv: sotsialno-ekonomichni ta rehuliatyvni aspekty*. Lviv: Halytska Vydavnycha Spilka, 2016. 342 p.

13. Ortoll E., Cobarsí-Morales J. The Future of Our Informational Environment // *Bulletin of the Association for Information Science and Technology*. 2016. Vol. 43, Issue 2. P. 11–12. doi: <http://doi.org/10.1002/bul2.2017.1720430206>

14. Fedulova I. V. Sutnist kontseptsii innovatsiinoho menedzhmentu z pozytsii upravlinnia znanniamy // Naukovi pratsi Odeskoho natsionalnogo universytetu kharchovykh tekhnolohii. 2008. Issue 33. P. 224–230.
15. Gavilan D., Martinez-Navarro G., Fernández-Lores S. University Students and Informational Social Networks: Total Sceptics, Dual Moderates or Pro-Digitals // *Comunicar*. 2017. Vol. 25, Issue 53. P. 61–70. doi: <http://doi.org/10.3916/c53-2017-06>
16. Shaw J., Graham M. An Informational Right to the City? Code, Content, Control, and the Urbanization of Information // *Antipode*. 2017. Vol. 49, Issue 4. P. 907–927. doi: <http://doi.org/10.1111/anti.12312>
17. Reshetylo V. P., Naumov M. S., Fedotova Yu. V. Transformatsiini protsesy v suspilstvi v umovakh informatsiinoi ekonomiky. Kharkiv: KhNUMH, 2014. 275 p.
18. Shvidanenko G. O. Imperatives of the enterprise development // *Strategy of economic development of Ukraine*. 2014. Vol. 35. P. 23–28.
19. Karpenko O. O., Babina O. Y. Integration as an imperative of contemporary economy development // *Actual problems of the economy*. 2014. Vol. 3, Issue 153. P. 22–30.
20. Amosha O. Innovatsiinyi shliakh rozvytku Ukrainy: problemy ta rishennia // *Ekonomist*. 2005. Issue 6. P. 28–32.
21. Zharinova A. H. Metodolohiia upravlinnia intelektualnym kapitalom v umovakh stanovlennia informatsiinoi ekonomiky. Kyiv: Nichlava, 2013. 323 p.
22. Kuzmin O., Petryshyn N., Syrotynska N. Nova paradyhma pobudovy system menedzhmentu // *Naukovyi visnyk «Demokratychnе Vriaduvannia»*. 2010. Vol. 6. P. 75–82.
23. Holden E., Linnerud K., Banister D. The Imperatives of Sustainable Development // *Sustainable Development*. 2016. Vol. 25, Issue 3. P. 213–226. doi: <http://doi.org/10.1002/sd.1647>
24. Illyashenko S. M. Management of innovative development: problems, concepts, methods. Sumy: VTD «University Book», 2003. 278 p.
25. Ishchuk S. O. Intelektualizatsiia yak svitova tendentsiia ekonomichnoho rozvytku // *Visnyk Universytetu bankivskoi spravy NBU*. 2011. Issue 2 (11). P. 91–95.
26. Zharinova A. H. Mekhanizm upravlinnia intelektualnym kapitalom v umovakh innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy // *Formuvannia rynkovykh vidnosyn v Ukraini*. 2015. Issue 1 (164). P. 44–46.
27. Herasymchuk V. H. Rol derzhavy v zabezpechenni konkurento-spromozhnosti promyslovoho vyrobnytstva v umovakh transformatsii svitovoi ekonomiky // *Rynkovo-orientovane upravlinnia innovatsiinym rozvytkom*. Kharkiv: TOV «Disa plus», 2015. P. 110–120.
28. Kvach Ya. P., Shaposhnykov K. S., Adamkovich M. M. Korporatyvne upravlinnia orhanizatsiinym rozvytkom: kreatyvni zasady. Izmail: SMIL, 2008. 272 p.